

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Частина 1

**COMBAT HORTING AND ACTIVITIES
OF UKRAINIAN LAW ENFORCEMENT
AUTHORITIES**

ІРПІНЬ – 2021

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ, ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ПОДАТКОВОЇ МІЛІЦІЇ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ОРГАНІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

***МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***
**БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ**

Частина 1

**04–05 січня 2021 року
м. Ірпінь**

*Рекомендовано до друку Науково-методичною колегією
Національної федерації бойового хортингу України
(протокол від 09.01.2021 № 8).*

Науковий керівник конференції

Пашко П. В. – ректор Університету державної фіскальної служби України, доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Організаційний комітет конференції

Голова оргкомітету:

Чмелюк В. В. – кандидат юридичних наук, проректор з питань підготовки кадрів податкової міліції – начальник Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, полковник податкової міліції, учасник бойових дій.

Голова науково-методичної ради оргкомітету:

Єрмоєнко Е. А. – професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету ДФС України, кандидат педагогічних наук, президент Національної федерації бойового хортингу України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, Заслужений тренер України, майстер спорту України міжнародного класу, майор десантно-штурмових військ ЗС України, учасник бойових дій.

Заступники голови оргкомітету:

Грищук В. Л. – кандидат юридичних наук, начальник кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, підполковник податкової міліції, учасник бойових дій;

Бухтіяров О. А. – кандидат юридичних наук, заступник начальника кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, учасник бойових дій.

Члени оргкомітету:

Параниця С. П. – кандидат юридичних наук, професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, учасник бойових дій;

Антоненко С. А. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Університету ДФС України;

Бадьора С. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Університету ДФС України;

Гарбовський Л. А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Університету ДФС України.

Є80 Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 4–5 січня 2021 р. / Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. Ч. 1. – 1419 с.

Збірник містить наукові роботи учасників конференції, дослідження з педагогіки, психології, філософії, історії, теорії і методики викладання бойового хортингу, проведені відповідно до угоди про співпрацю між Національною федерацією бойового хортингу України та Університетом державної фіскальної служби України. Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямі теоретичних та практичних аспектів удосконалення професійних компетентностей фахівців бойового хортингу у системі правоохоронних органів України.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

Кассем Л. М., Єрьоменко В. Е., Єрьоменко Е. А. Лікарський контроль і медичне забезпечення спортивних змагань з бойового хортингу	253
Мазур А. А., Єрьоменко Е. А., Шевчук І. В. Бойовий хортинг як оздоровча система та засіб виховання фізичної культури студентів	276
Єрьоменко В. Е., Кіблицький Р. В., Єрьоменко Е. А. Медичні, фізіологічні та біохімічні чинники фізичної підготовки працівників поліції України за програмою бойового хортингу	288
Вербовський О. І., Єрьоменко Е. А., Роханський В. М. Бойовий хортинг у програмі всебічного виховання школярів	307
Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг у програмі гурткової роботи вчителя	322
Петренко І. В., Єрьоменко Е. А., Зверєв А. В. Виховні технології нової української школи з впровадження бойового хортингу	336
Кобзар І. В., Єрьоменко Е. А., Карасевич С. А. Організація військово-патріотичного виховання учнів старшої школи засобами бойового хортингу	350
Душков Є. С., Єрьоменко Е. А., Кукушкін К. М. Бойовий хортинг у програмі професійно-прикладної фізичної підготовки курсантів і співробітників поліції	365
Марич Р. Я., Єрьоменко Е. А., Куцкір М. С. Використання співробітником поліції прийомів бойового хортингу у ході рукопашної сутички	377
Левченко Е. В., Єрьоменко Е. А., Мірчев Д. В. Особливості виховання патріотизму у дітей дошкільного віку в процесі занять бойовим хортингом	389
Андрусенко М. Д., Єрьоменко Е. А., Вознюк М. Г. Упровадження бойового хортингу в програму професійної підготовки військовослужбовців та правоохоронців України	401
Кіблицький Р. В., Самоха І. М., Єрьоменко Е. А. Профілактика травмування та підтримання здоров'я спортсменів бойового хортингу	412
Ламаш Г. М., Єрьоменко Е. А., Кузора І. В. Зміст комплексу виховних засобів учнів спортивної секції бойового хортингу ...	427
Сокол Є. М., Єрьоменко Е. А., Семигал О. М. Професійно важливі якості суддів спортивних змагань з бойового хортингу	439
Лохманов С. С., Єрьоменко Е. А., Кукушкін К. М. Показники комплексного контролю при підготовці курсантів правоохоронних спеціальностей до спортивних змагань з бойового хортингу	451
Єрьоменко Е. А. Застосування співробітниками правоохоронних органів групових фізичних прийомів бойового хортингу з силового припинення протиправних дій	469

ОРГАНІЗАЦІЯ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ БОЙОВОГО ХОРТИНГУ

КОБЗАР Ігор Володимирович

*керівник гуртка «Козак» Новосілівського академічного ліцею «Ерудит»
Чабанівської селищної ради Фастівського району Київської області,
член ради Київської обласної федерації бойового хортингу,
суддя першої категорії, майстер спорту України з хортингу;*

ЄРЬОМЕНКО Едуард Анатолійович

*професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету
підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції
Університету ДФС України, кандидат педагогічних наук, президент Національної федерації
бойового хортингу України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України,
Заслужений тренер України, майстер спорту України міжнародного класу,
майор десантно-штурмових військ Збройних Сил України, учасник бойових дій;*

КАРАСЕВИЧ Сергій Анатолійович

*учитель фізичної культури і Захисту України загальноосвітньої школи № 169 м. Києва,
голова тренерської колегії та віце-президент Національної федерації бойового хортингу
України, президент Київської обласної федерації бойового хортингу,
суддя міжнародної категорії, майстер спорту України з хортингу.*

Анотація. У цій статті проаналізовано педагогічні умови та методи патріотичного виховання старшокласників засобами бойового хортингу. Військово-патріотичне виховання як базовий компонент національно-патріотичного виховання зорієнтоване на формування в молодій особі готовності до захисту Батьківщини, розвиток бажання здобувати військові професії, проходити службу в Збройних Силах України як особливому виді державної служби. Національно-патріотичне виховання, й зокрема військово-патріотичне, – мета системи бойового хортингу, виду спорту, який на території України розвиває Національна федерація бойового хортингу України. Федерація ставить за стратегічну ціль – забезпечити Збройні Сили України призовником, здатним повноцінно вирішувати бойові завдання з перших тижнів служби, а країну – фізично розвиненим і духовно багатим патріотом. В освітньому і виховному процесі бойового хортингу поєднуються військово-теоретична і фізична підготовка, паралельно вирішуються питання морально-духовного та фізичного розвитку. Виховання учнівської молоді засобами військово-спортивного хортингу може здійснюватися під час навчально-виховного процесу в закладах загальної середньої освіти в урочній і позаурочній діяльності, а також поза школою. Ключовими змістовими напрямками такої діяльності є вивчення, вишанування і розвиток бойових і спортивних традицій українського народу та Збройних Сил України, проведення й збагачення військово-спортивних ігор, інших форм роботи.

Ключові слова: виховання, бойовий хортинг, національно-патріотичне виховання, національний вид спорту України, старшокласники, військово-патріотичне виховання.

Актуальність наукового дослідження. Безумовно, в сучасних складних умовах національного та культурного відродження України, ураховуючи нові суспільно-політичні реалії в Україні після Революції гідності та обставини, пов'язані з анексією Автономної Республіки Крим та збройною агресією Росії на сході України, значно актуалізується роль людського чинника в усіх сферах життєдіяльності суспільства, а також значимість інтелектуальної, вольової, моральної та фізичної підготовки старшокласників до подальшого життя, їх соціалізації як свідомих громадян своєї Батьківщини, готових за будь-яких обставин до подальшої її соціально-економічної і культурної розбудови та захисту її суверенітету і територіальної цілісності [1–13; 19–27].

Особливої уваги потребує проблема всебічного розвитку сучасної особистості на основі загальнолюдських цінностей з урахуванням національних особливостей, пов'язаних з українською історією, культурою, традиціями.

Законом України “Про освіту” визначено, що метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору [14].

Відповідно до статті 6 зазначеного Закону засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності, зокрема, є нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями; виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій; формування культури здорового способу життя.

Неабияка роль у формуванні всебічно розвиненої людини належить національно-патріотичному вихованню, в основі якого лежить виховання громадянина-патріота України, утвердження любові до Батьківщини, духовності, моральності, шанобливого ставлення до національних надбань Українського народу, наслідування найкращих прикладів мужності та звитяги борців за свободу та незалежність України як з історичного минулого, так і захисників, які сьогодні відстоюють суверенітет та територіальну цілісність держави у боротьбі із російською агресією.

З метою дальшого розвитку в суспільстві національної свідомості, формування почуття патріотизму на засадах духовності та моральності, популяризації духовно-культурної спадщини Українського народу, а також активізації взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування та громадських об'єднань у питаннях національно-патріотичного виховання Указом Президента України від 8 травня 2019 року № 286/2019 було затверджено Стратегією національно-патріотичного виховання, якою передбачено, що основними складовими національно-патріотичного виховання є: громадсько-патріотичне, військово-патріотичне та духовно-моральне виховання.

Досягнення мети зазначеної Стратегії здійснюватиметься, зокрема, за такими напрямками, як здійснення проектів та заходів, спрямованих на підвищення престижу військової служби та упорядкування і вдосконалення системи початкової військової підготовки [15–18].

Водночас Концепцією національно-патріотичного виховання дітей і молоді, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 16 червня 2015 року № 641, визначено, що складовою частиною патріотичного виховання, а в часи воєнної загрози – пріоритетною, є військово-патріотичне виховання, зорієнтоване на формування у зростаючої особистості готовності до захисту Батьківщини, розвиток бажання здобувати військові професії, проходити службу у Збройних Силах України як особливому виді державної служби. Його зміст визначається національними інтересами України і покликаний забезпечити активну участь громадян у збереженні її безпеки від зовнішньої загрози. Робота з військово-патріотичного виховання учнівської молоді має проводитися комплексно, в єдності всіх його складників, спільними зусиллями органів державного управління, а також освітніх закладів, сім'ї, громадських організацій та об'єднань, Збройних Сил України, інших силових структур.

Системна організація військово-патріотичного виховання молоді має бути спрямована на підготовку її до оволодіння військовими професіями, формування психологічної та фізичної готовності до служби в Збройних Силах, задоволення потреби підростаючого покоління у постійному вдосконаленні своєї підготовки до захисту Батьківщини.

З огляду на викладене не менше важливим на сьогодні залишається вирішення проблеми оздоровлення нації, визначення нових пріоритетів у цій сфері. Тому проблема виховання в

учнів інтересу до занять фізичною культурою в закладах загальної середньої освіти набуває дедалі більшої актуальності. Необхідність її всебічного дослідження також пояснюється поступовим зниженням в учнів інтересу до фізичної культури. У зв'язку з цим вимоги до виховання в підростаючого покоління інтересу до фізичної культури знайшли відображення в законах України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”, “Про фізичну культуру і спорт”, Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту, Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти та інших нормативних документах [28–37].

Одним із дієвих засобів військово-патріотичного, морально-етичного та фізичного виховання дітей є бойовий хортинг, який сприяє вихованню особистості з високою внутрішньою культурою та гармонійному формуванню фізичного апарату людини.

Бойовий хортинг – національний професійно-прикладний вид спорту України, заснований на культурних, оздоровчих і бойових традиціях Українського народу. Він є багаторічним спеціально організованим процесом навчання, всебічного розвитку, морально-етичного виховання та оздоровлення дітей і молоді. Також у системі бойового хортингу містяться ефективні форми і методи військово-патріотичного виховання школярів та допризовної підготовки учнівської молоді.

Проблема патріотичного виховання підростаючого покоління завжди була предметом дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних філософів, педагогів, психологів. Так, моральні аспекти патріотизму розкрито в працях Й. Песталоцці, А. Дістервега, Г. Сковороди, В. Сухомлинського; патріотизм як принцип національного виховання – І. Беха, Г. Ващенко, О. Вишневського, В. Івашковського, І. Огієнка, Ж. Петрочко, С. Русової, К. Ушинського, К. Чорної, Л. Чупрій та інших. Виховання як компонент громадянського виховання досліджували П. Ігнатенко, Н. Косарева, Л. Крицька, В. Поплужний, М. Фіцула. Важливими є праці О. Вишневського, Т. Завгородньої, П. Кононенка, В. Кузя, Ю. Руденка, М. Стельмаховича, Б. Ступарика, К. Чорної, П. Щербаня. В працях цих авторів теоретично осмислюються нові підходи до здійснення патріотичного виховання молоді людини в сучасних умовах.

Проблему активізації навчально-виховного процесу з фізичної культури та фізкультурно-спортивної діяльності досліджували О. Артюшенко, А. Артюшенко, Б. Ашмарін, В. Бауер, В. Белорусова, І. Боян, Б. Ведмеденко, Г. Власюк, А. Внуков, К. Волков, З. Джумаєв, А. Дубогай, П. Дуркін, М. Зубалій, Є. Ільїн, І. Келишев, М. Козленко, М. Кутєпов, Г. Мейксон, В. Новосельський, О. Остапенко, О. Петров, Ж. Петрочко, С. Сичов та інші. Вони вказують на шляхи активізації занять з фізичної культури за умови формування навчальної мотивації, мобілізації та інтересу школярів на основі задоволення потреб учнів у русі, грі, змаганнях, пізнавальній активності, вдосконалення праці вчителя фізичної культури, його взаємодії з окремими учнями й колективом класу.

На сьогодні надзвичайно актуальними є наукові розробки М. Баки, Є. Василенко, В. Ганчева, З. Діхтяренко, С. Дятленка, Е. Єрьоменка, С. Жеваги, Т. Круцевич, В. Платонова та інших, в яких досліджуються питання військово-патріотичного та фізичного виховання молоді, у тому числі засобами бойового хортингу.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дає підстави для висновку, що теорія і методика військово-патріотичного виховання старшокласників засобами бойового хортингу закладу загальної середньої освіти залишаються недостатньо розробленими з огляду на потреби нової педагогічної реальності. Фактично всі науковці визнають значимість інтересу школярів до занять фізичною культурою, який “робить” активним особистість учня в усіх видах навчально-фізкультурної діяльності: на уроках фізичної культури, в спортивних секціях, фізкультурних гуртках, самостійних заняттях за місцем проживання [38–47]. А за відсутності такого інтересу з'являється пасивність, байдужість учнів до занять фізичною культурою, збільшується кількість пропусків уроків фізичної культури без поважних причин, зменшується кількість бажаючих відвідувати спортивні секції та фізкультурні гуртки.

Вивчення наукових джерел свідчить про відсутність спеціальних досліджень, присвячених

розробленню проблеми військово-патріотичного виховання старшокласників засобами бойового хортингу в сучасних умовах, інтересу у них до занять фізичною культурою в цілому та бойовим хортингом зокрема. Простежується недостатня орієнтація навчальних програм, навчальних нормативів і загалом всієї системи фізичного і морально-етичного виховання на особистість старшокласника, на його свідоме, активне ставлення до занять бойовим хортингом. Такий стан справ призводить до серйозних недоліків у військово-патріотичному вихованні старшокласників засобами бойового хортингу в закладі загальної середньої освіти, відповідальність за яке покладено на вчителів фізичної культури та предмету “Захист України”, тренерів спортивних секцій, гуртків з бойового хортингу, класних керівників тощо.

Таким чином, **актуальність** досліджуваної проблеми зумовлена рядом суперечностей між:

суспільною значущістю військово-патріотичного виховання старшокласників засобами бойового хортингу та недостатнім теоретичним обґрунтуванням педагогічних засобів його формування;

значним потенціалом інтересу старшокласників до занять бойовим хортингом, який визначає їх активність до навчально-фізкультурної діяльності у системі бойового хортингу, та відсутністю педагогічного обґрунтування щодо визначення бойового хортингу як засобу військово-патріотичного виховання старшокласників;

сенситивністю учнів старшого шкільного віку щодо військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу і відсутністю теоретично обґрунтованих педагогічних засобів його виховання у старшокласників.

Отже, актуальність проблеми військово-патріотичного виховання, недостатня її науково-методична розробленість та низька ефективність вирішення зазначених суперечностей і зумовили актуальність проблеми військово-патріотичного виховання старшокласників засобами бойового хортингу.

Виклад основного матеріалу. Військово-патріотичне виховання старшокласників засобами бойового хортингу, що є складовою частиною загального навчально-виховного процесу, являє собою систематичну і цілеспрямовану діяльність закладу загальної середньої освіти щодо формування в учнів високої патріотичної свідомості, почуття вірності своїй Батьківщині, готовності до виконання конституційного і громадянського обов’язків щодо захисту інтересів Батьківщини, її суверенітету та територіальної цілісності [48–57].

Метою навчально-виховних і тренувальних програм системи бойового хортингу з військово-патріотичного виховання старшокласників є:

всебічне виховання громадянина-патріота на військових, культурних та оздоровчих традиціях Українського народу;

формування морально-етичних якостей;

зміцнення здоров’я;

всебічна фізична підготовка учнівської молоді засобами бойового хортингу до захисту Батьківщини.

Основними **завданнями** навчально-виховної програми з військово-патріотичного виховання старшокласників засобами бойового хортингу є:

оволодіння основами військових знань, базової техніки бойового хортингу в обсязі, необхідному та достатньому для участі у військово-спортивних, фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходах;

розвиток вольових і морально-етичних якостей;

розвиток фізичних здібностей;

формування навичок здорового способу життя;

формування критичного ставлення до особистої спортивної майстерності;

залучення до фізичного виховання та світового і вітчизняного спорту;

сприяння професійному визначенню вихованців щодо служби у Збройних Силах України, інших військових формуваннях.

Загальними **принципами** організації навчально-виховного процесу з військово-патріотичного виховання старшокласників засобами бойового хортингу є:

- науковість;
- синтез інтелектуальної та практичної діяльності;
- індивідуальний підхід;
- послідовність і поступовість викладення матеріалу.

Навчальний матеріал програми адаптований до занять із вихованцями різного рівня підготовленості, містить теоретичні відомості, елементи базової техніки бойового хортингу, що подаються у вигляді оздоровчих фізичних вправ та імітаційних формальних комплексів, а також вправи бойового хортингу з елементами самозахисту.

В процесі військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу застосовуються такі **методи**:

- наочний (показ вправ, демонстрація вправ на схемі, макеті, екрані тощо);
- словесний (розповідь, пояснення, вказівка, зауваження, переконання, бесіда тощо);
- практичний (виконання вправ і їх варіантів: початкове вивчення технічних дій у цілому або частинами),
- багаторазового повторення (перемінний, інтервальний, ігровий, змагальний тощо).

Навчальна програма військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу розрахована на учнів закладів загальної середньої освіти 10–11 класів (вік учнів від 16 до 17 років). Вона враховує:

- кращий досвід відомих тренерів з бойового хортингу;
- практичні рекомендації дитячої та спортивної медицини;
- результати наукових досліджень з теорії та методики фізичного виховання, педагогіки, фізіології, гігієни, психології, філософії, історії України та підготовки юних спортсменів.

Програма визначає цілі та завдання роботи у навчальних групах і містить:

пояснювальну записку з загальною характеристикою принципів і методів роботи з військово-патріотичного виховання старшокласників засобами бойового хортингу, термінів реалізації програми, тижневого навантаження, засобів організації навчального процесу;

розділи з визначеним змістом, формами, засобами і методами, навчально-тематичними планами за розділами підготовки на різних рівнях навчання та військово-патріотичного виховання старшокласників засобами бойового хортингу;

зміст з переліком тем;

методичні рекомендації щодо військово-патріотичного виховання старшокласників засобами бойового хортингу;

прогнозований результат реалізації програми та шляхи його діагностики;

експериментальні дані щодо дослідження ефективності розроблених методик з військово-патріотичного виховання старшокласників засобами бойового хортингу;

грифи та рецензії навчальної програми;

список використаних джерел;

інформація про авторів;

додатки.

Також в навчальній програмі військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу зазначається обґрунтована потреба в обладнанні й індивідуальному спорядженні, необхідного для забезпечення ефективного навчально-виховного, фізкультурно-оздоровчого та тренувального процесу з метою формування необхідних фізичних та морально-психологічних якостей засобами бойового хортингу [58–69].

Військово-патріотичне виховання старшокласників засобами бойового хортингу може здійснюватися під час навчально-виховного процесу в закладі загальної середньої освіти в урочній і позаурочній діяльності, а також за межами школи.

Мета військово-патріотичного виховання старшокласників засобами бойового хортингу – розвиток в особистості спортсмена бойового хортингу високої соціальної активності, громадянської відповідальності, моральності, духовності, становлення

особистості, що володіє позитивними цінностями і якостями, здатними проявити і реалізувати їх в суспільно-творчому процесі в інтересах Батьківщини.

Як один з видів багатопланової, масштабної і постійно здійснюваної діяльності військово-патріотичне виховання включає соціальні, цільові, функціональні, організаційні та інші аспекти, має високий рівень комплексності.

Одним з важливих напрямів роботи закладу загальної середньої освіти є військово-патріотичне виховання, основне завдання якого – виховання почуття гордості за свою Батьківщину і свій народ, повагу до його великих звершень і гідних сторінок минулого, розвиток почуття причетності до долі Батьківщини.

Програми, методичні прийоми і технології з військово-патріотичного виховання старшокласників засобами бойового хортингу, передбачають проведення теоретичних і практичних навчальних занять з бойового хортингу. Теоретичні засади з бойового хортингу можуть повідомлятися учням у процесі практичних занять. Програми з військово-патріотичного виховання старшокласників передбачають заняття за окремими видами підготовки та синтезовані заняття (поєднання основ військово-прикладної техніки бойового хортингу й акробатики, ударних комбінації та кидкової техніки, спортивно-прикладної техніки елементів самозахисту в стійці та техніки у партері – продовження атаквальних дій, захисних та атаквальних дій тощо). Для старшокласників також застосовуються військово-спортивні ігри [70–84]. На заняттях рекомендується здійснювати особистісно-орієнтований підхід до навчання учнів за статевими та індивідуальними особливостями фізичного розвитку, а також з урахуванням їхніх потреб і здібностей. У разі потреби можливо окремо навчати хлопців і дівчат.

Заняття в групах початкового рівня проводяться груповим методом. У період підготовки до виступів на змаганнях групові заняття можуть бути замінені зведеними тренуваннями з іншими клубами бойового хортингу (постановка та вивчення індивідуальних технічних дій, комбінацій на партнерах різної комплекції – високому, низькому, важкому, легкому тощо).

Програмами з військово-патріотичного виховання старшокласників засобами бойового хортингу передбачається участь учнів у змаганнях усіх рівнів у складі збірних команд і в особистому заліку, виконання нормативів юнацьких і дорослих спортивних розрядів. Участь учнів гуртків з бойового хортингу в змаганнях здійснюється тільки за особистим бажанням учнів і з дозволу батьків, а також за умови оформлення страховки від нещасних випадків на період проведення змагань.

Календарний план змагань з бойового хортингу, спортивних заходів гуртків та секцій складається відповідно до Єдиного календарного плану спортивних заходів Міністерства молоді та спорту України, Міністерства освіти і науки України, календарних планів обласних, міських і районних управлінь з питань фізичної культури та спорту органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Враховуючи різноманітність розділів змагань з бойового хортингу, а також засобів самозахисту бойового хортингу як бойового мистецтва, тренувально-підготовчий процес на практичних заняттях може проводитись:

- повною групою;
- малими групами (4–6 осіб);
- парами;
- індивідуально.

Виятком є теоретичні заняття та зведені тренування з підготовки показових груп, або підготовки основної групи до атестації з бойового хортингу (отримання кваліфікаційних ступенів з бойового хортингу – ранків).

Основними формами військово-патріотичного виховання старшокласників засобами бойового хортингу визначено:

- заняття з елементами та за темами бойового хортингу під час занять фізичною культурою та предмета “Захист України”;
- заняття з бойового хортингу під час позакласної роботи;

фізкультурні хвилинки з елементами бойового хортингу;
змагання з національного виду спорту бойового хортингу;
рухливі ігри з елементами бойового хортингу (“Веселі старти”, “Спортивна сім’я” тощо);
дитячо-юнацька військово-спортивна гра “Хортинг-Патріот”;
спортивно-масові свята, фізкультурно-оздоровче свято до дня фізичної культури та спорту;

змагання на призи українських спортсменів;
походи місцями бойової та спортивної слави земляків;
тематичні бесіди “Бути готовим до захисту Вітчизни”, “Я та моя спортивна команда”, “Я спортсмен”;

відвідування музеїв, перегляд фільмів спортивної та виховної тематики;

зустрічі з відомими спортсменами;

святкування перемог наших спортсменів на міжнародній арені тощо.

Велику роль у фізичній підготовці старшокласників до військової служби мають заняття у гуртку бойового хортингу та планові уроки з фізичної культури. На заняттях з бойового хортингу та фізичної культури формуються якості, які необхідні солдатам: висока працездатність, витривалість, чітка координація і точність рухів, навички бойового хортингу, які допомагають впевнено вести рукопашну сутичку тощо [85–94].

Відповідно до вимог Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Правил безпеки під час проведення занять з фізичної культури і спорту в загальноосвітніх навчальних закладах з учнями обов’язково проводяться відповідні інструктажі (вступний, первинний, позаплановий, цільовий) з безпеки життєдіяльності на заняттях.

Контрольні заняття проходять один раз на півріччя у формі відкритого чи підсумкового заняття.

Для контролю за досягненнями та військово-патріотичною вихованістю старшокласників у процесі занять бойовим хортингом пропонуються такі форми:

спостереження за учнем щодо питань регулярності відвідування занять, дисциплінованості, дотримання етикету бойового хортингу, старанності на тренуваннях (постійно);

проведення відкритих та підсумкових занять для батьків, керівництва закладу освіти та працівників державних органів та органів місцевого самоврядування сфери освіти та фізкультури і спорту (один раз на півріччя);

проведення підсумкових перевірних занять (під час переведення на наступний рівень навчання);

участь у показових виступах з бойового хортингу під час масових заходів з військово-патріотичного виховання (згідно з планом закладу освіти, міста, району тощо);

складання тестів з метою атестації старшокласників для отримання учнівських ступенів бойового хортингу – ранків;

участь у змаганнях, здобуття перемог і виконання спортивних розрядів.

Педагог, враховуючи рівень підготовки учнів, стан матеріально-технічної бази закладу освіти, може вносити зміни й доповнення у зміст програм з військово-патріотичного виховання закладу освіти та кількість годин для опанування певних тем.

Заняття з учнями може проводити педагог, який має відповідну фахову підготовку. Здійснюючи військово-патріотичне виховання учнів, педагоги організатори цього процесу засобами бойового хортингу повинні бути добре ознайомлені з його теоретико-методологічним і технологічним підґрунтями. При цьому слід враховувати також об’єктивні соціально-політичні, економічні фактори, психофізіологічні особливості віку старшокласників як вирішального періоду у формуванні світогляду учня, його ідеалів, вибору професії, подальшого життєвого шляху.

У контексті патріотичного виховання дітей та молоді бойовий хортинг забезпечує: навіювання почуття патріотизму для служби в армії (через воєнізовані показові виступи,

демонстрацію сили духу тощо); формування особистості-переможця в екстремальних умовах реального бою.

Так, на заняттях з бойового хортингу педагоги, тренери (інструктори) доводять учням, що військова служба вимагає особливого напруження фізичних і духовних сил, постійної зібраності, відповідальності, дисциплінованості, вольових якостей особистості, навичок самооборони та виживання в екстремальних умовах [95–99]. Походи, змагання, воєнізовані ігри, що проводяться за правилами бойового хортингу, зміцнюють силу волі, виробляють у старшокласників терпіння до специфічних військових навантажень, дають стійкі навички єдиноборства й основи самозахисту, застосування ефективних прийомів бойового хортингу.

Доведено, що для військово-патріотичного виховання старшокласників під час занять бойовим хортингом важливо враховувати також їхні психологічні, анатоμο-фізіологічні вікові особливості. Тому засобами бойового хортингу, рухливими іграми та спортивно-масовою роботою вчителям фізичної культури, тренерам спортивних секцій та гуртків слід дотримуватися таких вимог:

в організації занять потрібно брати до уваги особливості розвитку опорно-рухового апарату дитини;

пояснення навчального матеріалу мають бути наочними й лаконічними, викликати інтерес до занять бойовим хортингом;

уроки з фізичної культури й тренування з бойового хортингу доцільно будувати таким чином, щоб навантаження чергувалися з достатніми паузами відпочинку;

необхідно враховувати закономірності психічного та особистісного розвитку учнів 16–17 років, оскільки у цьому віці з'являється потреба думати, аналізувати, долати перешкоди в процесі інтелектуальної активності;

у цей віковий період учні ще не мають власного морального досвіду, тому безумовно вірять в істинність того, що їм говорять учителі фізичної культури, тренери з бойового хортингу;

учні старшого шкільного віку спрямовані на інтелектуальні заняття й спортивно-масову діяльність у школі та за місцем проживання.

Призначення системи військово-патріотичного виховання старшокласників засобами хортингу полягає в забезпеченні на практиці комплексного врахування всіх факторів, що впливають на патріотичне виховання учнів, у створенні необхідних умов і механізмів, що сприяють цьому процесу.

Висновок. Отже, в сучасних умовах консолідації українського суспільства, коли вирішується проблема професіоналізації особового складу та відновлення могутності Збройних Сил України, інших військових формувань, роль і значення військово-патріотичного виховання як одного з пріоритетних напрямів діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших державних інститутів та інститутів громадянського суспільства та бойового хортингу як засобу військово-патріотичного виховання старшокласників є особливими.

На сьогодні військово-патріотичне виховання старшокласників засобами бойового хортингу є одними з найважливіших умов не тільки зміцнення, а й подальшого розвитку українського суспільства. Без патріотизму не можна, побудувати сильну державу, прищепити підростаючому поколінню розуміння його громадянського обов'язку і повагу до закону. Без любові до Батьківщини, виховання підростаючого покоління в душі готовності до її захисту, виживання і процвітання України як суверенної держави неможливе.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабенко О. Г. Бойовий хортинг – провідник оборонного звичаю та філософії відданого українського воїнства / О. Г. Бабенко, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 569–593.

2. Биченко Є. Л. Бойовий хортинг у формуванні готовності учнів старшого шкільного віку до служби в Збройних Силах України / Є. Л. Биченко, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність

- правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 703–717.
3. Близнюк О. В. Духовно-моральна вихованість і гуманістичне спрямування системи бойового хортингу / О. В. Близнюк, Е. А. Єрмоєнко, Р. В. Кіблицький // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 854–872.
4. Бова В. В. Призначення бойового хортингу як національного професійно-прикладного виду спорту і бойового мистецтва української нації / В. В. Бова, В. С. Масленников, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 938–953.
5. Богдан О. М. Функціональна та професійно-прикладна підготовка курсантів до служби у правоохоронних органах за методикою бойового хортингу / О. М. Богдан, Е. А. Єрмоєнко, У. В. Рамазанова // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 954–968.
6. Будзихівський В. А. Бойовий хортинг і методичні підходи до організації самовиховання спортсменів / В. А. Будзихівський, Е. А. Єрмоєнко, А. А. Ребрина // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 982–998.
7. Вознюк М. Г. Принципи проведення занять і характеристика фізичних вправ бойового хортингу для співробітників правоохоронних структур / М. Г. Вознюк, Е. А. Єрмоєнко, К. М. Кукушкін // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова оргком. Е. А. Єрмоєнко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 300–316.
8. Волинець Н. М. Особливості розвитку фізичних якостей у працівників правоохоронних органів за методикою бойового хортингу / Н. М. Волинець, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 337–352.
9. Гришук В. Л. Професійно-прикладний вид спорту України бойовий хортинг як чинник бойової культури українського народу / В. Л. Гришук, О. А. Бухтіяров, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова оргком. Е. А. Єрмоєнко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 42–56.
10. Гурський О. О. Бойовий хортинг у впровадженні виховних технологій спортивно-оздоровчого спрямування для дітей та молоді / О. О. Гурський, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 634–652.
11. Демідова В. В. Морально-вольова підготовка та практичне застосування аутогенного тренування спортсменами бойового хортингу / В. В. Демідова, Е. А. Єрмоєнко, М. В. Андрусенко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 1074–1093.
12. Демчук С. Р. Чинники здорового способу життя студентів і курсантів, які займаються бойовим хортингом / С. Р. Демчук, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова оргком. Е. А. Єрмоєнко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 218–233.
13. Дорошенко М. М. Бойовий хортинг та оптимізація управління навчально-тренувальним процесом підготовки висококваліфікованих спортсменів / М. М. Дорошенко, Е. А. Єрмоєнко, О. М. Дубас // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 544–554.
14. Дорошенко М. М. Патріотична складова всебічного виховання учнівської та студентської молоді у процесі занять бойовим хортингом / М. М. Дорошенко, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова оргком. Е. А. Єрмоєнко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 289–299.
15. Єрєсова С. В. Дидактичні та навчально-методичні основи викладання бойового хортингу у закладах вищої освіти України / С. В. Єрєсова, Е. А. Єрмоєнко, Є. О. Пінчук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників

податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова орком. Е. А. Єременко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 170–188.

16. Єременко В. Е. Медико-біологічні, психолого-педагогічні та соціокультурні аспекти здоров'я спортсменів бойового хортингу / В. Е. Єременко, І. Р. Ільницький, Е. А. Єременко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 622–633.

17. Єременко В. Е. Медико-педагогічний контроль за показниками адаптації та фізіологічні особливості дозування навантаження спортсменів бойового хортингу / В. Е. Єременко, Л. М. Кассем, Е. А. Єременко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 353–366.

18. Єременко В. Е. Медичний супровід у процесі тренування з бойового хортингу та показники фізіологічних адаптивних функцій організму спортсменів студентського віку / В. Е. Єременко, Р. В. Кіблицький, Е. А. Єременко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 607–621.

19. Єременко В. Е. Стоматологічний супровід та особливості використання спортивних кап спортсменами бойового хортингу під час тренувань і змагань / В. Е. Єременко, І. Р. Ільницький, Е. А. Єременко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова орком. Е. А. Єременко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 317–336.

20. Єременко Е. А. Бойовий хортинг на уроці фізичної культури для учнів 8–9 класів закладів загальної середньої освіти : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єременко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Ірпінь, 2021. – 87 с.

21. Єременко Е. А. Бойовий хортинг у різних аспектах виховання особистості : монографія / Е. А. Єременко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 387 с.

22. Єременко Е. А. Бойовий хортинг у системі формування етичних цінностей та службового обов'язку співробітників правоохоронних органів України / Е. А. Єременко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова орком. Е. А. Єременко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 88–110.

23. Єременко Е. А. Викладання елементів бойового хортингу на уроці фізичної культури для школярів 5–6 класів : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єременко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Ірпінь, 2021. – 85 с.

24. Єременко Е. А. Впровадження дитячо-юнацького гуртка з бойового хортингу у закладі освіти : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єременко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 136 с.

25. Єременко Е. А. Гурткова робота з бойового хортингу в загальноосвітній школі для дітей 6 років (1 клас) : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єременко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 122 с.

26. Єременко Е. А. Елементи бойового хортингу на уроці фізичної культури в школі для старшокласників 10–11 класів : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єременко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Ірпінь, 2021. – 88 с.

27. Єременко Е. А. Застосування технічних елементів бойового хортингу на уроці фізичної культури у закладах загальної середньої освіти : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єременко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Ірпінь, 2021. – 96 с.

28. Єременко Е. А. Зміст робочої програми гурткової роботи з бойового хортингу в загальноосвітній школі для дітей 8–9 років (3–4 класи) : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єременко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 128 с.

29. Єременко Е. А. Змістове впровадження гурткової роботи з бойового хортингу в загальноосвітній школі для дітей 8 років (3 клас) : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єременко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 128 с.

30. Єременко Е. А. Контроль у процесі викладання бойового хортингу : монографія / Е. А. Єременко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 505 с.

31. Єременко Е. А. Методика викладання бойового хортингу на уроці фізичної культури в школі : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єременко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Ірпінь, 2021. – 102 с.

32. Єрмоєнко Е. А. Методичні рекомендації щодо проведення гурткової роботи з бойового хортингу в загальноосвітній школі для дітей 9 років (4 клас) : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 129 с.
33. Єрмоєнко Е. А. Міжнародна кваліфікаційна програма бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Національна федерація бойового хортингу України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 200 с.
34. Єрмоєнко Е. А. Навчальна програма гурткової роботи з бойового хортингу для молодших школярів / Е. А. Єрмоєнко // Збірник навчальних програм з бойового хортингу : навч.-метод. посіб. / Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – С. 506–592.
35. Єрмоєнко Е. А. Навчальна програма оздоровчих занять з бойового хортингу для дітей молодшого шкільного віку / Е. А. Єрмоєнко // Збірник навчальних програм з бойового хортингу : навч.-метод. посіб. / Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – С. 446–505.
36. Єрмоєнко Е. А. Навчальна програма спортивного-оздоровчих занять з бойового хортингу для різних груп населення / Е. А. Єрмоєнко // Збірник навчальних програм з бойового хортингу : навч.-метод. посіб. / Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – С. 187–240.
37. Єрмоєнко Е. А. Навчально-виховна програма оздоровчих занять з бойового хортингу для дітей до 10 років : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 101 с.
38. Єрмоєнко Е. А. Оптимізація технічної готовності спортсменів бойового хортингу різних вікових груп : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Ірпінь, 2021. – 685 с.
39. Єрмоєнко Е. А. Організаційне планування та впровадження гурткової роботи з бойового хортингу в загальноосвітній школі для дітей 13 років (8 клас) : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 135 с.
40. Єрмоєнко Е. А. Організаційні вказівки щодо здійснення гурткової роботи з бойового хортингу в загальноосвітній школі для дітей 10 років (5 клас) : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 132 с.
41. Єрмоєнко Е. А. Організаційно-методичне забезпечення та методика проведення гурткової роботи з бойового хортингу в загальноосвітній школі для дітей 11 років (6 клас) : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 132 с.
42. Єрмоєнко Е. А. Особливості проведення занять з бойового хортингу у програмі гурткової роботи в загальноосвітній школі для юнаків та дівчат 16–17 років (10–11 класи) : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 133 с.
43. Єрмоєнко Е. А. Особливості проведення уроків фізичної культури з елементами бойового хортингу для школярів 6–7 класів : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Ірпінь, 2021. – 86 с.
44. Єрмоєнко Е. А. Патріотичне виховання молоді засобами бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 169 с.
45. Єрмоєнко Е. А. Педагогічні особливості організації гурткової роботи з бойового хортингу в загальноосвітній школі для старших учнів 16 років (10 клас) : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 115 с.
46. Єрмоєнко Е. А. Програма з бойового хортингу для дитячо-юнацьких спортивних шкіл та шкіл вищої спортивної майстерності / Е. А. Єрмоєнко // Збірник навчальних програм з бойового хортингу : навч.-метод. посіб. / Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – С. 241–445.
47. Єрмоєнко Е. А. Програма навчально-тренувальних занять з бойового хортингу для спортсменів юнацького, кадетського та юніорського віку / Е. А. Єрмоєнко // Збірник навчальних програм з бойового хортингу : навч.-метод. посіб. / Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – С. 52–127.
48. Єрмоєнко Е. А. Програма позакласних занять з бойового хортингу для дітей молодшого шкільного віку / Е. А. Єрмоєнко // Збірник навчальних програм з бойового хортингу : навч.-метод. посіб. / Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – С. 593–679.
49. Єрмоєнко Е. А. Програма позакласних навчально-тренувальних занять з бойового хортингу для учнів старшого шкільного віку / Е. А. Єрмоєнко // Збірник навчальних програм з бойового хортингу : навч.-метод. посіб. / Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – С. 783–860.
50. Єрмоєнко Е. А. Програма позакласної роботи з бойового хортингу для учнів середнього шкільного віку / Е. А. Єрмоєнко // Збірник навчальних програм з бойового хортингу : навч.-метод. посіб. / Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – С. 680–782.
51. Єрмоєнко Е. А. Програма спортивної секції з бойового хортингу для здобувачів вищої освіти / Е. А. Єрмоєнко // Збірник навчальних програм з бойового хортингу : навч.-метод. посіб. / Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – С. 4–51.

52. Єрмоєнко Е. А. Програма фізкультурно-оздоровчих занять з бойового хортингу для дітей та юнаків / Е. А. Єрмоєнко // Збірник навчальних програм з бойового хортингу : навч.-метод. посіб. / Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – С. 128–186.
53. Єрмоєнко Е. А. Програмні вимоги викладання бойового хортингу на уроках фізичної культури для школярів 9–10 класів : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Ірпінь, 2021. – 89 с.
54. Єрмоєнко Е. А. Психолого-педагогічні умови організації гурткової роботи з бойового хортингу в загальноосвітній школі для старшокласників 16–17 років (11 клас) : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 115 с.
55. Єрмоєнко Е. А. Рекомендації щодо організації гурткової роботи з бойового хортингу в загальноосвітній школі для дітей 7 років (2 клас) : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 122 с.
56. Єрмоєнко Е. А. Робоча програма гурткової роботи з бойового хортингу для учнів 1–2 класів загальноосвітньої школи : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 122 с.
57. Єрмоєнко Е. А. Структурування та проведення уроків фізичної культури з елементами бойового хортингу для школярів 7–8 класів : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Ірпінь, 2021. – 87 с.
58. Єрмоєнко Е. А. Теоретико-методична структура програми гурткової роботи з бойового хортингу в загальноосвітній школі для дітей 13–14 років (8–9 класи) : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 135 с.
59. Єрмоєнко Е. А. Тренувальні методи розвитку фізичних якостей спортсменів у процесі занять бойовим хортингом : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Ірпінь, 2021. – 478 с.
60. Єрмоєнко Е. А. Фактори впливу на психологічну готовність спортсменів бойового хортингу різного віку : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 192 с.
61. Єрмоєнко Е. А. Формування спеціальної професійно-психологічної готовності співробітників поліції засобами бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 177 с.
62. Єрмоєнко Е. А. Формування тематики гурткової роботи з бойового хортингу в загальноосвітній школі для дітей 10–11 років (5–6 класи) : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 132 с.
63. Жгут А. А. Психологічні особливості застосування співробітниками правоохоронних органів прикладних прийомів бойового хортингу у процесі службової діяльності / А. А. Жгут, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова оргком. Е. А. Єрмоєнко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 278–288.
64. Зайдов Х. П. Забезпечення реалізації програми національно-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу / Х. П. Зайдов, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова оргком. Е. А. Єрмоєнко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 265–277.
65. Зателепа О. П. Значення високого рівня розвитку фізичних якостей для досягнення значних змагальних результатів у бойовому хортингу / О. П. Зателепа, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 653–664.
66. Зуб Р. В. Бойовий хортинг та його духовно-виховне призначення / Р. В. Зуб, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 873–893.
67. Зубалій М. Д. Реалізація завдань військово-патріотичного виховання школярів засобами бойового хортингу / М. Д. Зубалій, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 1. – С. 10–25.
68. Каменюка О. В. Бойовий хортинг як осередок козацьких військових традицій української нації / О. В. Каменюка, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 594–606.

69. Кравчук А. І. Роль військово-шефської роботи та національно-патріотичного виховання юних спортсменів бойового хортингу шкільного віку / А. І. Кравчук, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 750–765.
70. Кожухар В. М. Бойовий хортинг у вирішенні завдань військово-прикладної підготовки майбутнього захисника України / В. М. Кожухар, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 924–937.
71. Косинський І. І. Професійна підготовка співробітників правоохоронних органів із застосуванням спеціально-прикладних прийомів бойового хортингу / І. І. Косинський, Е. А. Єрмоєнко, К. М. Кукушкін // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 969–981.
72. Кривенко В. П. Бойовий хортинг у методиці професійно-прикладної фізичної підготовки студентів і курсантів спеціальностей правоохоронного спрямування / В. П. Кривенко, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 510–525.
73. Лісанов С. С. Оперативний, поточний та етапний контроль за рівнем функціональної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей у процесі занять бойовим хортингом / С. С. Лісанов, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 465–481.
74. Ліщенко К. О. Роль дихання для організму спортсменів бойового хортингу / К. О. Ліщенко, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 734–749.
75. Малінкін В. А. Освоєння духовного компоненту бойового хортингу / В. А. Малінкін, Е. А. Єрмоєнко, Р. В. Кіблицький // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 894–909.
76. Митрофанов О. С. Бойовий хортинг: характеристика та аналіз рухового досвіду спортсменів у процесі тренувальної роботи / О. С. Митрофанов, А. М. Митрофанова, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 718–733.
77. Мірчев Д. В. Система бойового хортингу як бойова культура української нації та засіб підготовки кваліфікованих захисників України / Д. В. Мірчев, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова орком. Е. А. Єрмоєнко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 5–68.
78. Міщенко Т. В. Бойовий хортинг і методи організації професійно-фізичної підготовки співробітників правоохоронних органів України / Т. В. Міщенко, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова оргком. Е. А. Єрмоєнко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 247–264.
79. Одновол С. О. Правові та психологічні основи самооборони за системою бойового хортингу / С. О. Одновол, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 1024–1040.
80. Пашко П. В. Бойовий хортинг у професійній системі функціональної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей у закладах вищої освіти / П. В. Пашко, В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова орком. Е. А. Єрмоєнко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 9–25.
81. Пеньков Ю. М. Ефективність прийомів бойового хортингу у системі підготовки професійних воїнів України / Ю. М. Пеньков, Е. А. Єрмоєнко, К. М. Кукушкін // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників

податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова орком. Е. А. Єременко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 138–151.

82. П'ятиков С. В. Методичні основи формування професійно-прикладних якостей курсантів і працівників державних силових структур у процесі занять бойовим хортингом / С. В. П'ятиков, І. М. Сидорук, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова орком. Е. А. Єременко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 205–217.

83. Ребрина А. А. Сутнісна характеристика і побудова процесу військово-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу дитячо-юнацького віку / А. А. Ребрина, Е. А. Єрьоменко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 824–840.

84. Роханський В. М. Бойовий хортинг та оцінювання рівня професійно-прикладної підготовленості співробітників силових структур України / В. М. Роханський, Е. А. Єрьоменко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 482–492.

85. Самоха І. М., Самоха Д. М., Єрьоменко Е. А. Застосування методик здоров'язберігальної педагогіки бойового хортингу в умовах активної тренувальної діяльності / І. М. Самоха, Д. М. Самоха, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова орком. Е. А. Єременко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 766–784.

86. Селямів Н. Н. Культурологічний підхід у процесі виховання учнів спортивної секції бойового хортингу / Н. Н. Селямів, Е. А. Єрьоменко, В. В. Вехтев // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 841–853.

87. Семигал О. М. Використання методики бойового хортингу для удосконалення функціональної підготовки співробітників правоохоронних органів і курсантів відомчих закладів вищої освіти / О. М. Семигал, Е. А. Єрьоменко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 69–87.

88. Сибільов А. О. Професійні особливості затримання правопорушників та застосування силових прийомів бойового хортингу співробітниками Національної поліції України / А. О. Сибільов, Е. А. Єрьоменко, С. С. Душій // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 526–543.

89. Сікан В. Ю. Види підготовки учнів спортивної секції з бойового хортингу / В. Ю. Сікан, Е. А. Єрьоменко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 999–1012.

90. Скоренцов А. М. Функціональне тренування курсантів відомчих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних структур на заняттях з бойового хортингу і фізичного виховання / А. М. Скоренцов, Е. А. Єрьоменко, В. В. Вехтев // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 493–509.

91. Смолянінов І. О. Формування готовності співробітників державних силових структур до дій в екстремальних ситуаціях спеціалізованими засобами бойового хортингу / І. О. Смолянінов, Е. А. Єрьоменко, Є. Г. Курбет // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 1041–1060.

92. Сокол Є. М. Бойовий хортинг як явище традиційної військово-бойової культури українського народу / Є. М. Сокол, Е. А. Єрьоменко, В. П. Кривенко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 805–823.

93. Степанюк А. В. Бойовий хортинг як системний чинник громадянської освіти і патріотичного виховання дітей та молоді / А. В. Степанюк, Е. А. Єрьоменко, Ю. С. Шукалюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 665–682.

94. Терен А. А. Особливості та методичні принципи викладання навчальної дисципліни «Бойовий хортинг» у системі вищої освіти / А. А. Терен, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова орком. Е. А. Єрмоєнко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 111–137.

95. Хатько А. В. Психологічні засади підвищення вольових здібностей співробітників правоохоронних органів у процесі занять бойовим хортингом / А. В. Хатько, Е. А. Єрмоєнко, І. В. Кузора // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова орком. Е. А. Єрмоєнко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 152–169.

96. Чмелюк В. В. Формування і вдосконалення професійних компетентностей співробітників правоохоронних органів засобами бойового хортингу / В. В. Чмелюк, В. Р. Біла, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова орком. Е. А. Єрмоєнко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 26–41.

97. Шаповал М. В. Бойовий хортинг як шлях українського воїна / М. В. Шаповал, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 910–923.

98. Шило О. М. Оптимізація прикладної психофізичної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей за методиками бойового хортингу / О. М. Шило, Е. А. Єрмоєнко, В. Л. Невмержицький // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 1061–1073.

99. Шукалюк Ю. С. Бойовий хортинг та основи самозахисту людини / Ю. С. Шукалюк Е. А. Єрмоєнко, А. В. Степанюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конфер., 4–5 січня 2021 р., Ірпінь / Мін-во фінансів України, Ун-т держ. фіскальної служби України, Фак-т підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Каф. спец. дисциплін та організації професійної підготовки ; наук. кер. П. В. Пашко ; голова орком. Е. А. Єрмоєнко [та ін.]. – Ірпінь, 2021. – Ч. 3. – С. 234–246.

Kobzar I. V., Yeromenko E. A., Karasevych S. A.

Organization of military-patriotic education of high school students by means of combat horting

***Abstract.** This article analyzes the pedagogical conditions and methods of patriotic education of high school students by means of combat horting. Military-patriotic education as a basic component of national-patriotic education is focused on the formation of a young person's readiness to defend the Motherland, the development of the desire to acquire military professions, to serve in the Armed Forces of Ukraine as a special type of civil service. National-patriotic education, and in particular military-patriotic, is the goal of the system of combat horting, a sport developed on the territory of Ukraine by the National Federation of Combat Horting of Ukraine. The federation's strategic goal is to provide the Armed Forces of Ukraine with a conscript capable of fully solving combat tasks from the first weeks of service, and the country with a physically developed and spiritually rich patriot. In the educational and upbringing process of combat horting military-theoretical and physical training are combined, in parallel issues of moral-spiritual and physical development are solved. Education of student youth by means of military-sports horting can be carried out during the educational process in general secondary education institutions in classroom and extracurricular activities, as well as outside school. The key content areas of such activities are the study, honoring and development of combat and sports traditions of the Ukrainian people and the Armed Forces of Ukraine, conducting and enriching military sports games and other forms of work.*

***Key words:** education, combat horting, national-patriotic education, national sport of Ukraine, high school students, military-patriotic education.*

Наукове видання

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

(українською, англійською та російською мовами)

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямі теоретичних та практичних аспектів удосконалення професійних компетентностей фахівців бойового хортингу у системі правоохоронних органів України.

04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь, Університет ДФС України

Частина 1

Колектив авторів
Друкується в авторській редакції

Упорядник: Е. А. Єрмоменко

Підписано до друку 12.01.2021 р.
Формат 84x108/16
Умов. друк. арк. 148,99

Папір офсетний
Друк офсетний
Гарнітура Times

Зам. № 0239
Наклад 50 пр.

Підготовлено до друку Видавничо-поліграфічним центром Університету ДФС України.
08205, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська область, Україна.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (серія ДК № 5104 від 20.05.2016 р.)

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ, ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПРАЦІВНИКІВ ПОДАТКОВОЇ МЛІЦІЇ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ОРГАНІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**